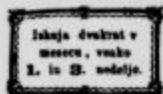
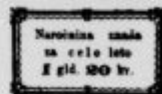

JADRANSKA ZARJA.

Političen, podučiven i kratkočasen list.

Lastnik, izdajatelj in odgovorni vrednik:
G. H. MARTELÁNEC.

Zarad posebnih ovir se je ta številka „J. Zarje“ do danes zakasnila; ker ima mesec maj pet nedelj, in slike se niso gotove, bode tudi „Juri s pušo“ preskočil na četrto nedeljo. Naj nam čast gg. naročniki tega ne zametijo: v prihodnje nam bo prva skrb, da listovi redno izhajajo.

Potreben opomin.

Ko so bili slovenski državni poslanci zapustili dunajsko lesenjačo in povrnoli se v domačo zemljo, bilo je veselje veliko in splošno. Naši časniki, kateri so jih poprej tolikokrat opominjali, naj zapustijo zbor, kateri je gluh za vse naše pravice, bili so prvi, ki so pozabili na vso preteklost i poslancem: „dobro došli!“ zaklicali. Z odkritim sočutjem jih je pozdravil „Slov. Narod“, enako tudi „Jadranska Zarja“. Pala je ovira, ktera je žugala slovensko ljudstvo na dvoje trgati. Zdaj smo vsi zložni, in zložno moramo delati iz vseh svojih moči, da dosegnemo to, do česar imamo pravico. Taki in enaki glasovi so se razlegali po vseh slovenskih deželah.

Da je slušala dunajska „Zukunft“ teh glasov, gotovo ne bi mogla tako nepolitična biti, da je v sredi občnega veselja vrgla bombo na tako imenovane „mlade Slovence“, kateri so se gotovo najbolj veselili domu prišedših poslancev. Ali na to bi bili še molčali, da ni ljubljanski nemški „Triglav“ te prilike porabil, Zukunftin članek brzo ponatisol i potem se začel tako strastno vesti ter ovajati, napadati i črniti najvrljše rodoljube, da je sramota vsemu slovenstvu. Še predno je prišel prvi list „Pavilhe“ na svitlo, začel je njegovega urednika tako nesramno napadati, da je očito, kam meri njegovo strastno vedenje: tudi se repenci na „Zvon“, ker se je ta poudrznol očito povedati svojo menitev o slovenski dramatik. Če „Triglav“ misli s takim počenjanjem slovenskemu ljudstvu koristiti, jako se vara. Ni moremo si kaj, da ne bi tistim možem, ki so „Triglavu“ dali življenje, živo na sree polagali, naj ga zavrnejo na pravo pot, ali pa — naj mu podpišejo smrtni list, kar bi naših mislih še boljše bilo, kajti nemšk list ne more buditi in mikati našega naroda, narod pa dobiva moč in veljavo samo iz svojih moči, nikoli pa iz tujih.

Shod koroških Slovencev

na Bistrici blizu Pliberka 18. pret. m. je obiskalo nad dve sto ljudi, in da jih ni prišlo še več, bilo je krivo edino le to, da je bil shod iz prva prepovedan in še-le v zadnjem trenutku dovoljen, tako da skoraj nihče ni prav vedel, kako in kaj.

Posvetovalo se je najprej o tem, kaj naj je storiti, ako se razpustijo deželni zbori, da se spravijo v koroški deželni zbor vsaj nekteri Slovenci.

Po navetu g. Poznika se je sklenilo,

naj se naroči društvu „Trdnjavi“, da sestavi odbor, ki bo to stvar pretreseval in ob enem kandidate za deželni zbor nasvetoval. Predlog, naj odbor v ta namen v zvezo stopi s katoliškim društvom v Celovci ni bil sprejet.

Tabor se je iz mnogih vzrokov preločil od 25. na nedeljo 31. julija; govorilo pa se bo na tem taboru o vpeljavi slovenskega jezika v šole in uradnije, o zavarovalnih bankah in o zedinjenji vseh Slovencev v eno kronovino. Vse te točke, posebno pa zadnja, so se z gromovitimi živio-klici sprejele. Razgovora so se vdeleževali gg. Juri Kravt, ki je s svojim domačim govorom posebno dopadal, na to Einspieler And., Poznik, Vigele, Wieser, Torkar.

Med zborovanjem je vladala navdušenost in živahnost, kakoršna sicer le malokdaj. Ne moremo dovolj hvaliti praktične misli, sklicevati take shode, ki so prav za prav tabori v manjši obliki; po njih se bo hudila med koroškimi Slovenci politična zavest in pripravljali se bojo za tabore, za volitve in za druge zadeve, pri katerih je treba že nekoliko politične zrelosti. („Besednik.“)

Juri s pušo pred porotno sodbo.

Druga tožba

20. decembra 1869.

(Dalje.)

Po čitanju tožbe državnega pravdnika zagovarja se vrednik Martelánek takole:

„Žalostno znamenje je za našo liberalno čro. še žalostneje pa za neodvisne sodnike, da se v poštev jemlje razžaljiva ovaja, ki ima svoj izvir v sredini naj hujskih nasprotnikov slovenskega naroda, ktero so deželnemu namestništvu poslali strastni možje, ki bi radi slovensko mesto Ljubljano po sili osrečili z blagostmi nemške kulture. Čudno je, kako je mogel priti na svetlo list „Juri s pušo na taboru“ brez vseh ovir od strani tukajšnjih oblastnij, in nektare tedne poznej, ko so ljubljanski nemškutarji ovadili po njihovih mislih ščuvajoč zadržaj, še se le pripravi dr. pravdnikstvo, da list zapre!!“

Posebno izdanje mojega lista ob priliki tabora na Kalcu, ni imelo zlobnega namena ščuvati narod proti nemškim in laskim naselnikom na naši zemlji živčim; da je pa bil ravno za tabor tiskan, to ni nič novega, to nahajamo pri enacih prilikah tudi pri drugih narodih. Stranka pa, ki v ljuti strasti polna zavisti gleda na razvoj naroda slovenskega, kteremu je bila dosedaj vajena zapovedovati in z njim gospodariti, ta stranka nima v tej zadevi istih nazorov, ki se tirjajo od nepristranskega sodnika; državnemu pravdniku se torej slabo prilega, da je mene zastran te ovaje poklical pred sodbo.

Pa ker so se že poslušale besede ljubljanskih vsemogočnikov, bodi mi dovoljeno, pregovoriti nekoliko besedic o spisih, kterim se pripisuje veleizdajni zadržaj.

V pesmi „Nazaj“ bile so „criminiis causa“ vrstice:

„Ti Vlah na unkraj Soče
Ti Nem do kjer mogoče!“

Iz tega ljubljanski modrijani sklepajo, da pesem meri na Lahe in Nemce — in njihovih misli je gotovo tudi državni pravnik; jaz pa danes spet moram ponavljati, da nije program „Jurja s pušo“, nadlegovati tujih narodnosti: v okrožje njegove satire in humoristike spadajo samo odpadniki slovenske rodovine.

Da gospodje porotniki niste posebni prijatelji enacih odpadnikov, tega sem se že prepričal pri prvi pravdi. — Z besedama „Vlah“ in „Nem“ nihče ni mislil na Lahe in Nemce, ampak z njima se bičajo našemu ljudstvu zoperni nemškutarji in lahoni, kateri so že toliko let ovirali ljudski napredek in zboljšanje narodnega blagostanja. Torej mislim da pravično očitaneje omenjene pesmi ne more biti vzrok pravnega postopanja proti vredniku.

Porotnik g. dr. Benporath (vpraša vrednika): „Ko ste pesem „Nazaj“ prijeli, ste jo pazljivo čitali?“

Vrednik: „Čital sem jo pet ali šestkrat, ker mi je zelo dopadla.“

Dr. Benporath: „Ste li z besedama Vlah in Nem Lahe in Nemce ali pa lahone in nemškutarje menili?“

Vrednik: „To vprašanje se meni zdi nepotrebno —.“

Dr. Benporath: Prosim odgovora.“

Vrednik: „Menil sem, to se ve da, lahone in nemškutarje, kar sem ravno popred omenil v svojem zagovoru!“

Dr. Benporath sede.

Državni pravdnik g. dr. Sbisá: „Gospod dohtar, le prašajte dalje.“

Dr. Benporath. „Hotel sem izvedeti le, je-li z besedami Vlah in Nem na Lahe in Nemce ali pa na renegate meril.“

(Dalje prib.)

DOPISI.

Iz slovenske Švice.

Kakor smo z veseljem pozdravili izstop naših državnih poslancev iz dunajske lesenjače, tako nas boli, da se ni politika naših poslancev niti za en las zboljšala. — Namesto da bi v zvezo stopili z vsemi narodnimi poslanci razkosane Slovenije in solidarno postavili program glede naših občnih koristi, dela eden tako, drugi drugačij; vsak po svoje, drug drugega pobijaje. Da nam tako koristolovje in tako omahljiva politika ne prinese dobrega sadu i zaželjene zedinjene Slovenije, to bo umel vendar vsak tudi neizobražen Slovenec. In kaj bo ako se razpuste državni in deželni zbor? Gotovo želé naši prvaki zopet izvoljeni biti, ali kaj in s čem bodo pa pred svoje nekdanje gotovo tudi prihodnje volilce stopili? Kaj jim hočejo zdaj obečati? Da so skoraj nezmožni, vsaj večina ali tako imenovani voditelji, nam zedinjenje pribijevati, to nam z svojim po-

lovičarskim vedenjem kažejo vsak dan bolj očitno. Ako mislijo slovensko občinstvo ali prav za prav njih volilce z vladarskim poklonjevanjem, za katero se menda naši prvaki in „brabri boritelji“ potegujejo, motijo se pač zlo, kajti take pustne burke so v današnjih dneh k večjemu še za otroke in druge zijale. Kaj so nam z triletnim bojevanjem in zasedanjem v deželnim in državnem zboru pridobili? Nič.

Dobro vemo, da so časi res neugodni, in da je težko kaj pridobiti: ali vsaj bolj določno postopanje glede zedinjene Slovenije bi zdaj, ko je morebiti za dolgo dolgo zadnji čas, vendar smeli od njih tirjati. — Svetovati bi bilo, da bi se v večih krajih že zdaj osnovali odbori, kateri bi imeli se posvetovati o volilnih zadevah, da bi potem v pravnem času pametne in energične može za kandidate postavili, in ti odbori naj bi nikakor nobenega, kdor bi ne obljubil prav določno se za zedinjenje potezati, ne priporočevali — ako je bil tudi dozdej prvak ali še kaj več. — To je živa potreba, žali-bog da moramo tolikokrat to priporočati. Naj bi se vendar naučili tudi kranjski poslanci malo energije od Vošnjaka in Hermana!

V eni zadnjih števk ljublj. „Tagblatta“ je raznesel nek dopisun po svetu zopet dve precej neslani in po njegovem prenašeni i popačene dogodbi.

V prvi polovici aprila t. l. se je razširila novica, da pripeljejo Korošci necega prešiča k Devici Mariji na Brezje v Radoljskem okraju, da bi tu postal po priprošnji sv. matere zopet človek — kar je bil prej. Pravili so namreč, da je imel nek krčmar na Koroškem pitane pujsa, katerega je hotel zaklati. Da bi pa pokazal svojo inteligencijo in „bildung“, pošlje po duhovna, naj bi prišel z svetimi zakramenti, da previdi necega za smrt pripravljenega. Duhoven pride in „omikani“ (kakor ga Tagblattov dopisun imenuje) pelje duhovna k — prešiču. Ali božja roka pri tej priči zadene zasmehovalca, kateri se je v pujsa spremenil. Tako pravljica, ktero je tudi dopisun Tagblattov slišal ter po svojem obdelal. Nič ne bi rekli, ko bi bil to poročal, ali da pa potem laže: da je mežnar na Brezjah svojega prešiča obril in potem obiskovalcem in radovednim kazal proti temu, da so mu plačevali oseba po 10 kr., — to je pa grda in od dopisuna samega izmišljena laž. In kaj boče z tem dokazati? Dobro se še

spominjamo, kako je ta dopisun februarja meseca tudi pisal „Laib. Tagblattu“, kako inteligentno je gorensko prebivalstvo, kako rado da bere nemške časnike in celo „Freiheit“ — kako je na gorenskem vse „liberal“ prav do škandala, razum duhovščine in nekaterih rokodelcev, na kar sta mu „Triglav“ in „Narod“ izvrstno odgovorila. — Tudi njegov drugi dopis ali odgovor nam je še dobro znan o Rēfufu v om fuše deš Triglav! Kaj si že pozabil, da si takrat svoje resnicoljubje v nebo poviševal in zdaj toliko laži! In takrat si hvalil naše ljudstvo kot inteligentno, danas pa ga grdiš kot topoglavo in neumno topo ali drhal!

Tudi drugo prigodbo zastran pokopa neke ženske je ta možak dobro previl in predrugačil in z obligatnimi lažmi pomnožil, vendar to prepuščam dotičnim gg. župnikom da stvar zmatrajo; ako jim je na tej reči kaj ležeče, že ga zavrnijo.

Sram bi moglo biti take „lačenbergerje“, ki se pritepejo od bog ve kod, da za male borčike, tako imenovani „Zeilenbonorar“ naše ljudstvo grdi in obrekujejo. Tebi pa, ljubi Štribler v om fuše deš Triglav! govorim: „Ti si mož ki znaš lagati kakor zajec teči — vendar si vkljub temu eden naj manjših izmed nemških dopisunov!“

Plansvaki.

Tržič, 27. aprila. V neki sloveči gostilnici ne daleč od nas oddaljene vasi Polče se je zadnje dni zbralo nekoliko Slovencev in Nemcev recte nemškutarjev: le-ti so, to se ve da, hoteli s svojim govorjenjem in vedenjem nadvladati. Nek bivši osmošolec je imel. — kaj pa da, — nemški govor, v katerem so bile med drugim tehtne in pomenljive besede: *Polci steht auf deutschem Boden!* — Ker so se Slovenci iz bližnje Radolice jeli muzati, in potem na glas smijati, moral je revež umolkneti. — Slovenci so bili že tako razkačeni, da bi bili svojim nasprotnikom dajali *argumenta ad hominem*, ko bi se ne bili zvesti sinovi mamke Germanije zmodrovali in odjenjali. Smešno, pa tudi žalostno, da se na Slovenskem še more kaj takega prigoditi!

Iz Stanjela (na Krasu.) 18. aprila se je naša čitalnica slovesno odprla, že v ranem jutru so začeli možnarji naznanjati veselico. Dijakom iz tukajšnje okolice, ki so nam čitalnično dvorano izvrstno in okusno okinčali, gre za njihov trud posebna hvala. —

Precej po poldne se je začelo vse živo gibanje, ljudstvo je dohajalo od vseh krajev in res je v kratkem že precej prostorna dvorana bila polna došlih gostov, ki so se vdeležili naše svečanosti. Posebno zanimivo je bilo videti vrle Podražane in Šentvidce prihajajoče od Kobjila pod senco vihrajoče zastave v obilem številu, katerim mora biti naše društvo za njihovo prijateljstvo posebno hvaležno. Živilo torej vrlo Podražko društvo mnoga leta, zastava vaša naj vedno slovi, dokler narod slovenski živi! Okoli 5. ure se pripelje vsem dobro znan in zaradi njegovih zaslug posebno od goriških Slovencev visoko cenjen gosp. dr. Tonkli, kateri se je na odru, kakor tudi pri skupni večerji močno prikupil z svojimi tehtnimi in spodbudljivimi govori vsem pričujočim rodoljubom. Slava mu! — Govoril je izvrstno in krepko tudi gosp. Ferdo Peroci iz Dornberga. — Kaj izvrstnega se je skazal v krasnoslovji osmošolec gosp. Janez Gerbec. — Saloigro „Slep ni lep“ so naši dijaki živahno in točno igrali. — Med govori so nas razveseljevali domači Kobilaglavski pevci z mičnimi slovenskimi pesmicami. — Pri skupni juzini se je začelo še le prav živo gibanje, in radostno se spominjamo tega za našo okolico pomenljivega dneva.

DROBTINE.

*) (Tržaški Slovenci in Lahi.) Uže več tednov je šla govorica, da bodo tržaški Lahi in Slovenci iz okolice obhajali 1. maja popoldne spravo „pri Lovcu“. Od kod je izviralo, tega prav za prav nobeden nij vedel: govorilo se je tudi, da pride ta dan mestna, pa tudi okolična banda k Lovcu in da bosta obe bandi laške in slovenske viže igrali. Muzika društva „Ginnastica“ je res prišla „k Lovcu“, ali slovenske nij bilo, kakor so nekteri trdili: tudi drugih okoličanov nij bilo blizu. Mi gotovo želimo sprave z Lahi, ali to se more zgoditi samo tedaj, če oni pripoznajo slovenske pravice, brez tega je vsaka poskušnja do sprave nemogoča.

*) (Delalsko društvo.) Splošna želja je, da se napravi v Trstu delalsko društvo; zato so se poprejšnji odborniki tudi uže o tej reči pomenkovali in obveljal je nasvet, da se precej začne za to delati, ko se le nekoliko pojasni, kako bode vprihodnje vester pihal z Dunaja, ker to je važno pri vstanovljanju delalskega društva.

Medjimurski izdihljaji.

(Spisal Božidar F.—2.)

III.

Sanjalo se mi je, da trat sem zrastle, Da slastnotečno grozdje sem imel; Ti prišla si, postala blizu mene, In jaz sem oh! presrečno bil vesel.

Bližala si se vedno bolje meni, In vzela v usta mojo jagodo; Da tvojega poljuba sapo čutim, Tako se mi je zdelo to sladko.

Prebudil sem se — videl prazno sanjo, Spoznal sem, da me ni grel tvoj poljub, Občutil v prsih grozno bolečino, Občutil v srcu smrtonosni strup.

IV.

Veliko moje je sree kraljestvo, Dva kralja ostro zanj vojujeta; Pač dolgo celo mi ne bo ostalo, Tako ga silovito bijeta.

En kralj — pohlep viharer po svobodi, Po sili osvojiti ga želi; Drug kralj — nagib prehrepeneč k ljubezni, Pogumen strastno s prvim boj deli.

Ni meni mar te svaje, tega boja, Če počim mi sree, — ni meni mar, Če le objame narod moj svoboda, Če le dobi sree ljubezni dar.

Sreče in nesreče lepe deklice.

(Resnična povest.)

(Dalje.)

Enkrat, ko se gosp. du Barry na polju spreha, izda zapovednik ukaz, da se mostovi pred vhodi trdnjave zaklenejo in se nihče, naj si bode kdorkoli, ne posuša v trdnjavo.

Zastoj iz sprehoda vrnivi se francoski poslanec kliče in vpije, hodeč od vrat do vrat, krog trdnjave. Povsod so bili mostovi zaprti, in zunaj trdnjave je revež čakalo pod milim nebam bomo prenočišče.

To je bila noč poroke lepe sestnajstletne Sofije in generala grofa de Witta. On je namreč po ruskem skračenem postopku v ženitnih poslovih zapovedal popu, da ju poroči in venč, kar se je zgodilo, ko je deklica k temu privolila brez ovir.

Drugi dan pošlje general de Witt gospodu du Barryju sluge z vsemi darovi, ktere je Sofija od njega prejela, in 1500 pijastror, ktere je v Carigradu za Sofijo plačal, pred vrata in ga v pisnu priljudno prosi, naj se izogne za obe stranki žalostnej ločitvi. Tudi Sofija je pridjala pismo, v katerem se mu zahvaljuje za vse dobrote, ter ga zavoljo tega svojega koraka, ki ga je storila brez njegovega dovoljenja, z najnepsnejšimi besedami neposlušne hčeri prosi za odpuščanje.

Francoski poslanec pa se spomni dobrega nauka glasovitega modroslovca in pesnika, svojega semljaka: Zalepljeno ljudstvo in norce veči Moš moder je tiho, — ne reče reči.

Dobro je videl, da ne more storiti, da bi bila ta stvar vzrok boja med Francosko in Rusijo. Dobro je bil tudi uveren, da se kola zlomijo na onem, za ktere ga se mu dalje nije treba brigati, zategadelj se je čuval o tem v visjih krogih kaj spregovoriti.

Toliko mirneje pa dospeje general Witt k aredi, ki mu je tako nenadno prišla v naročje. Zena ga obdara za leto dni z lepim otrokom.

Po navadi vseli mož, ki imajo lepo premoženje, pelje tudi g. Witt svojo ženo med imenitna družine v veliki svet. Po vseh dvorovih, do katerih je prišel z lepo Fanaritko, priklanjali so se jej knezovi, pesniki in slikarji. Še zdaj se v herolinskem muzeju njenej sliki od itega časa čude vsi, ki imajo smisel in čustvo za žensko lepoto v naj lepši obliki.

Izmed vseh občudovateljev in ljubljencev, ki so opazovali in čislali mlado grofjino, bil je eden edini prepričan, da jej nij ne vroč, ne hladn, ampak da je on isti srečen mož, kteri se jej v kolu vseh ostalih naj bolje dopada; imela ga je najraje. Njemu nij bila gloha, ter mu vse prošnje uslišala. Ko je svedel, po kateri poti je prišel grof Witt do tega bliscar istočne lepote, in ko se mu je Sofija zaklela, da hoče za njega živeti, ako se jej bode mogoče, izbežiti svojega moža, napne vse strune, da svoj namen v kratkem izvede. Bogatemu grofu Srečanu Potockemu, ktere ga dohodki so bili enaki mnogim sosednjim kraljev, bilo je posebno po ruskem zakonu lahko, zadobiti uradno razpustnico za grofjino Witt. K temu je potreboval pred vsem nje podpis, k čemur je drage volje privolila. Vendar pa bi ločitev brez Wittovega podpisa ne bila imela veljave.

*) (Rocoljska čitalnica) jako vrlo napreduje. Njeni udje, do malega sami kmetje, sezidali so z velikimi stroški lastno poslopje, katero je bilo še le te dni popolnoma dovršeno i krasno opravljeno. Razen odra za igre, čitalnici ne manjka zdaj ničesar več, kar se tiče zunanje oprave. Kako vneti so rocoljski kmetje za čitalnico, to se vidi posebno v nedeljah, ko se zbirajo v čitalničnih prostorih, i njihovo darežljivost priča dovolj njih narodni dom. Naj pristavimo temu, da je samo Matija Bečan čitalnici daroval nad 100 gl. — Prihodnjo nedeljo, 8. t. m., bode privikrat krasna beseda v novem dovršenem domu. Odbor vabi vse čest. rodoljube k tej veselici, katero bodo vodili samo kmetje; rocoljski pevci so sami zložili pesem i napev, kateri bodo ta dan privikrat javno peli, in prepričani smo, da se bodo tudi učeni pevci tej pesmi čudili. Kmetovsk fant, ki še šole od znotraj videl ni, bode govoril izvrsten govor, kateri je tudi prav sam zložil. Tu se bode videlo, koliko razuma ima prosti naš narod. Da bode čitalnici laže priskrbeti si še druge potrebe, zato bode za neude vstopnina, in sicer 10 kr., blagodušja, to se ve da, niso postavljene meje, saj gre tu za dobro domaćo reč.

*) (Program za besedo v Boljuneu) dne 15. t. m.: Petje in deklamovanje, govori in igra: „ravni pot naj boljši pot.“ Začetek ob 7 1/2 uri.

*) (Tabor v Tolminu) je bil sijajen. Sešlo se je okoli 8000 taboritov in s posebnim navdušenjem je bil sprejet predlog zastran zedinjenja vseh Slovencev v eno politično celoto.

*) (Posvetovanje veljavniških narodnjakov) bode v Ljubljani 8. t. m.; želimo, da bi imelo dober vspeh.

*) („Pavliha“) zabavljivo šaljiv list je prišel na svetlo. Krasne podobe ima in enako dober je njegov zapadek: z dobro vestjo ga tedaj priporočamo vsem Slovincem. — Kljun je tako dobro naslikan, da ga je precej spoznala supruga tistega, ki te vrstice piše, če tudi ga uže 16 let nij več videla ter ga tudi še takrat le po obrazu in imenu poznala. Prišel sem nanureč s „Pavliho“ domu, pa sem zgornji del tako zavil, da je bilo zakrito Kljunovo ime, pa sem prašal ženo: „Ali ti poznaš tega-le moža?“ — „I se ve, da ga poznam — odgovorila mi je

— to je Kljun!“ In da je res pravi Kljun, kdo bi sedaj še to resnico tajil, ker vé, kako zna pobirati zrnje.

*) (Petelinček) je 27. pret. meseca polen veselih nad provokrat pozdravil svoje prijatelje s sledečimi besedami:

„Povedali smo že v slovenskih časopisih, da je najbolj namenjen onemu oddelku slovenskega ljudstva, ki njima volje beliti si glave s politiko.

Prva skrb nam bode tedaj v gladkem, lahko umevnem jeziku, ponujati bralcem mikavnih spisov: kmet in sploh delalec, ki s potnim čelom prebije skoraj ves čas pri težavnem delu, najde v Petelinčku prijetnega berila; trudili se bomo, da se prikupi vsem Slovincem obojega spola.

Nij skoraj ene hiše na Slovenskem, v kateri ne bi znal eden domačinov čitati, — z nizko ceno se torej Petelinček lahko vgnezdí pri vseh rodovinah, ktere ga bodo s časom gotovo prav vesele.

Vedno bomo imeli pred očmi duševni razvoj našega ljudstva: speče Slovence bode Petelinček s svojim petjem dramil.

Po željah večine naših naročnikov, politike nismo vzeli v program, list bode tedaj samo podučen in kratkočasen.

To omeivši nadajamo se, da bodo rodoljubi radostno podpirali naš namen, in skrbeli da se razširi Petelinček med slovenskim ljudstvom, katero bode budil na rano delo.“

Bralcem!

Denašnja doba nati je zmešnjave, Golfjivi časniki — ne bele vrane. Podpirajmo le dobro nam poznane, Za vero vnete in za blagor Slave.

Priprosti kmet, gospod ačene glave. Oba potrebna zlatihnih ved sta hrane. Ker čas nas mnogokrat drago stane V smeteh si časnike poiskati prave.

Smeti bo Petelinček zakopaval, Kar zlato jedro zvesto razkazaval, Sovražil vedno burke nam neslane.

Slavjani, oj! zlašnjimo si težave, Za občni blagor gre nam najke prave, Za njo naj voljno vse na noge plane!

Moči je mnogo — mnogo dušne hrane! Zatoraj gospodarji se ganite In vsi si Petelinčka naročite! Budil vam posle bode on zaspane.

Pa tudi gospodinjje spostovane Za gosko suljo si ga zamenite, Podil vam hčerko bo zalezuhne skrite, Da! nočne tiče bo podil neslane.

Oj, Petelinčka, tantje in dekleta! Si naročite vsi mi vsega sveta, Zadržost bo smeha, dosti vam zabave.

Ker v Trstu se njih vojska je izlegla, Njih polovica bi ves svet oblegla, Denašnja doba koklja je zmešnjave.“

Sestavki v njem so: 1. „Kako lahko obogatimo!“ (povest z dvema podobama); 2. Modri pregovori,

ktere pripoveduje dober oče svojim otrokom (s podobo); 3. „Siromaška študenta“ (povest); 4. „Oče in hči“ (vesela pesem); 5. „Lahonska vas in — klobase!“ (povest z dvema podobama); 6. „Izbirka mojih pesmi“; 7. „Ogoljufani Brkin“ (humoreska); 8. „Po smrti — zdravje!“ (s podobo); 9. „Kdo naj čaka?“ (s podobo); 10. Rebus.

Kdor si misli „Petelinčka“ naročiti, naj brzo pošlje naročnino (za tri mesece 30 kr., za celo leto 1 f. 20) vredniku G. H. Martelancu v Trst, ker se bo prihodnjic tiskalo le toliko listov, kolikor bo naročnikov.

Cenik različne robe v Trstu.

Franko kolodvor Trst.				
	po	11 f.	50 kr.	cent
Moka I Kaiser	10	50	—	—
II fein	9	50	—	—
III mezzo	8	50	—	—
Auszug	8	—	—	—
Otrobi	3	90	—	—
Fezol rudeci	5	—	—	—
zeleni	5	25	—	—
rumeni	5	25	—	—
kanarin	7	—	—	—
kokes	6	—	—	—
Slive	7	50	—	—
Maslo	50	50	—	—
Slanina (špeh)	36	—	—	—
Seno konjsko	1	80	—	—
kravje	1	90	—	—
Slama boljša	1	80	—	—
slabeja	1	60	—	—
Krompir	2	30	—	—

Listnica Vredništva.

G. g. Av. Vetrnik v Ljubljani in Fr. Korén v Planini: Od Vaju smo dobili brž rešitev rebusa iz 1. st. „Petelinčka“ po pošti; ali popred vže dobili smo isto od treh strani iz Trsta, in sicer je bil prvi poslal državni pravdnik g. dr. Kušar. V 2. šte. „Petelinčka“ razglasimo imena vseh gospodov, kateri so nam rešitev poslali.

Oznaniila.

Nekaj časa sem ponarejajo in prodajajo druge fabrike (pod enakim zavitkom i z enako firmo) moje Cikorjo kavo, ktero pozna vsa Evropa zavolj njene izvrstnosti.

Zavitki moje fabrike v Lahru na Badenskem imajo zunaj mojo marko D. V. in mojo firmo

Daniel Cickor

Mislím, da je prav, da opominjam občinstvo, naj pazijo, da ne prejemajo druge slabše robe od moje, ktera se odlikuje od druge po dobrem duhu i lastnosti barve.

A grof Potocki si je znal tudi pri tem pomagati. — General Witt je namerjaval odgovoriti s dično svojo ženo na Anglesko, krene torej proti Hamburgu, da se tam pripravi za vožnjo po morju. Ze je imela ladija razpeta jadra, na kateri se je mislil naj popred peljati v Albion, že je v duhu gledal, kako se angleški lordi priklanjajo njegovi supruzi, in ohole Angleskinje zavidajo krasno Grkinjo zaradi njene divne lepote.

Na rano jutro za odhod odredjenega dne, prišel je nenadoma k njemu v sobo grof Srečan Potocki. „Mili moj general!“ nagovori ga prišedši grof: „spostovanje, ktero gojim jaz za vašo ženo, nij vam ostalo tajno! Moja dolžnost je, odkriti vam, da jej nijsem ostal ne vroč, ne hladen. Meni torej je najljubše, prijati svojo srečo iz roke njenega moža, svojega odkritozrednega prijatelja, za kar bi mu bil vse žive dni hvaležen. Tokaj vam predlagam razpustnico v pravni obliki sestavljeno, ktero je vaša žena že podpisala, ter vas prosim, da jo tudi vi podpišete in to takoj. Četudi sem se amel na vaše prijateljstvo in privoljenje za gotovo zanašati, vendar sem čisto po nepotrebnem — odpustite mi — ukazal svojemu slugi, naj z mano nes te-le dve likatli. V tej-le sta dva samokresa v cevih pa dva milijona poljskih zlatov v polikah, ki vam jih izplača tukajšnji moj bankir; v tej drugi pa, kakor vidite, tudi dva samokresa, vendar s to razliko, da so v cevih svinčenke. Zdjaj pa volite po svoji volji! Ako mi odbijete prošnjo, pošljiva si nekoliko svinčenk. To vam pa še naprej povem, da samo eden izmed naja iz boja odnese živo glavo.“ — Zamisljen prečita general predloženo mo razpustnico.

Potem pokliče ženo, predloži jej uradno pismo in jo praša, ako je iz lastnega nagiba in dobro premisljeno podpisala to-le pismo, ali ako jo je sila, nagovarjanje, ali kaka druga okolnost k temu primorala. Z ljubeznivim prostodušjem „čistosrčna žena“ odgovori, da je slusala samo glas svojega srca, pri čem je opomnila generala, da jej je on, ko jo je v trdnjavi Kaminjaku nagovoril, naj zapusti očetovskega svojega prijatelja, priporočal za naj svetejše pravilo življenja: v dvomljivih slučajih vselej slušati glas srca, kar je tudi zdaj storila. To izgovorivši, plane grofu Potockemu v naročje.

A general Witt povdarja, da bi mu bilo tesko mogóče, ubiti v droboju svojega nasprotnika, in ako bi ga ubil, nij mu več upati, da bo še kdaj s svojo nezvesto supruzo zavžival srečen zakon. Odloči se torej za dva milijona zlatov, podpise razpustnico in prepusti neverno ženo milejšemu ljubljencu.

Solija je šla z grofom Potockim na velika njegova posestva v Galicijo, kjer je bil posebno grad Tučlin podoben kraljevskemu poslopju.

Prav v tem hipu so bili grofu nemiri na Poljskem, ki so se začeli še pred francosko revolucijo, zelo ugodni.

Carica Katarina II. je tega poljskega plemenitaša z mnogimi odlikami počastila; on se je že kot vodja „targowicz“kih zavaznikov v ruskih vrstah boril proti svoji domovini.

Pri neki veliki svečanosti vzame s svoje glave zlati venec, ga posadi na grofovo glavo in reče: „To bi bila lepa krona za poljskega kralja!“ A prazne so

bile caričine besede, prazne tudi sanje bodočega kralja!

Ko je na Poljskem prenehala strasna burja, ki je razsajala že več let, se vrne grof Potocki na svoje posestvo in tam živi le za svojo milo Sofijo, ktera ga je med tem z dvema sinoma obdarila. Njegovo bogatstvo se je zadnja leta res precej skrčilo, vendar pa nikdar ni imel pomanjkovanja: mnogo zemljišč in robota so bili za njegovo blagajnico nevsahljivi viri. Čudne reči se pripovedujejo o grofovem zapravljalstvu. — Carica je poklonila grofu prstan s bisrom redke veličine in lepote. Tega je koj daroval svoji ženi. Pri tej priči omeni žena, da je prstan jako krasen, kako bi se le bila ovratnica, ki bi bila sestavljena iz samih enačih bisrov. Grof je pisal vsem imenitnim zlatarom po indijskih in arabekih mestih, dobil je tudi v Petrogradu, Carigradu, Parizu, Kadiu in v Lisboni najdragocenejše bisere, ki se obče prodajajo. Za dve leti onenadi ženo na njen rojstni dan z ovratnico, ki je stela sto bisrov, katerih je vsak veljal po 2000 zlatov.

V stepnih šumah jedinskih blizu Tučlina, nasadil je grof veličanstven perivoj, po angleskem okusu; pri tem delu je potreboval skoro 10 let 2000 delalcev. Stene in akalovje z bučnimi slapovi, od rečice Kamionke padajočih, temne špilje s izvori pod zemljo žuborečih, dajali so zapadni strani perivoja roman-tično čarob.

(Konec prih.)

